

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput III. Legis abrogatio, derogatio, & cessatio exponuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

I. *Legis abrogat. derogat. Et cessat. Et c.* 331

gis abolitio, sed ejusdem dumtaxat relaxatio fit, rationabilem ob causam facta; quam primum causa deficit, etiam dispensatio desinit, & ille, cui fuit concessa, cum aliis denuo ad communem legis observantiam obligatur; hoc quippe sanæ rationi convenit, ac clare ex iis, quæ hucusque diximus, sequi videtur.

CAPUT III.

Legis abrogatio, derogatio, Et cessatio exponuntur.

Sicut res humanæ omnes, ita & leges ab hominibus conditæ mutationi sunt obnoxia, cum econtra lex naturalis firma semper ac immobilis ster. Disparitatis rationem Doctor Angelicus adfert, dum ad primum argumentum respondet: *Lex naturalis est participatio quædam legi æternæ; Et ideo immobilis perseverat; quod habet ex immobilitate Et perfectione divinæ ratio-*

Breve a Cardinale Datario ad Vicarium generalem, vel officialem dirigitur, ubi & taxa pecuniaria, a dispensatis solvenda, sæpe non modica exigitur, nisi in forma pauperum petita, & obtemperata dispensatio fuerit. Porro triplici forma peti, & concedi Romæ dispensatio solet; nimirum in forma *nobilium, honestorum, & pauperum*. Pauperes stylo romano illi reputantur, qui in bonis suis quinquaginta aureos non habent, vel qui de labore, aut commercio quotidiano vivunt, propterea etiam *miserabiles* dicti. Varias supplicationum formulas Auctores exhibent, præprimis P. Amort. Theol. mor. Tom. 1. Tr. 2. §. 14. num. 27. Vide.

rationis instituentis naturam. Sed ratio humana mutabilis est, & imperfecta: & ideo ejus lex mutabilis est & imperfecta. Et præterea lex naturalis continet quædam universalia præcepta, quæ semper manent; lex vero posita ab homine continet præcepta quædam particularia secundum diversos casus, qui emergunt (1. 2. 9. 97. art. 1. ad 1.). Triplici autem modo humana legis contingere mutatio potest. Primo per *Abrogationem* cum tota simul lex vel Principis editio vel contraria consuetudine abolitur. 2do. per *Derogationem* cum una dumtaxat vel altera legis pars per legem subsequentem expresse revocatur, aut impossibilis redditur. 3tio. per *simplicem cessationem*, cum nempe ex aliqua superveniente circumstantia lex se ipsa deficit.

Lex humana in tantum recte mutatur juxta sanctum Thomam (1. 2. quæst. 97. art. 2. in corp.), in quantum per ejus mutationem communi utilitati providetur. Unde pro arbitrio legem abrogare Principi non licet. Quodsi legem absque gravi motivo abroget, valida ejusmodi abrogatio erit, ac subditi liberi a lege evadent, de mala tamen æconomia rationem Princeps aliquando illi reddet, qui *Rex Regum*, & *Dominus Dominantium* suo in femore scriptum habet. Id totum de legislatore ipso vel ejus successore intellige; inferior enim aut nihil, aut tantum præcise, quantum superior indulserit, in legem potest.

Quæ modo de abrogatione diximus, etiam de legum derogatione sunt accipienda. Ut autem

autem legi anteriori, præcipue favorabili, aut privilegio per posteriorem derogetur, generica revocatio *Non obstantibus quibuscumque &c.* non sufficit, sed specialis & expressa legis restringendæ, vel tollendæ mentio est facienda. Unde (cap. licet. de Constitut. in 6.) Bonifacius VIII. dicit: *Romanus Pontifex - - quia locorum specialium, & personarum singularium consuetudines & statuta (cum sint facti, & in facto consistant) potest probabiliter ignorare; ipsis (dum tamen sint rationabilia) per constitutionem a se noviter editam, nisi expresse caveatur in ipsa, non intelligitur in aliquo derogare.* Et juxta regulam juris (34. in 6.) *Generi per speciem derogatur*, etiamsi genus seu lex generalis post specialem emanet.

Triplici quoque modo simplex legum cessatio contingit. 1. Cum tempus, legis observantia a legislatore præfixum, suum terminum attingit. 2. Cum ex novis circumstantiis finis legis totalis adeo desit, ut communitati non modo non utilis, sed omnino nociva deprehensa legis observantia fuerit. 3. Cum finis, & adæquata legis ratio respectu totius communitatis cessat; lex enim rationalis esse debet, & gravi cuidam causa innixa; unde quamprimum illa causa corruit, ipsam quoque legem ruere necessum est. Quodsi legis finis & ratio respectu unius dumtaxat, aut alterius privati desinat, pristino in vigore lex manet, illosque unacum reliquis obligat; quia lex, sicut propter bonum privatum lata non est, ita nec propter privatum ac leve sæpe

sæpe incommodum cessat. Opinio adverte-
 quam quidam pauci tuentur, laxitati janua
 aperit, ac artificiose legibus illudendi modum
 tradit (a). Porro utrum *totalis* legum finis
 defierit, uti jam semel monuimus, non a ple-
 beis, sed prudentibus, ac timoratis viris seculi
 discitur.

CAPUT IV.

*Consuetudinis legitimæ origo & effectus
 declarantur.*

Dum pleraque alicuius communitatis membra
 libere ac frequenter eadem agunt, consue-
 tudinem, quæ *facti* dicitur, introducunt. Et
 hac diutius continuata alia nascitur, quam con-
 suetudinem *juris* vocant, ac definiunt, quod
*Jus moribus hominum institutum, quod pro
 suscipitur, cum deficit lex.* (Isidor. lib. 5. Etymol.
 mol. c. 3.). Non autem quælibet *facti* con-
 suetudo illam *juris* progignit, alias furta, adul-

(a) Hac quippe admissa opinione omnes fere huma-
 næ leges in nihilum redirent „ Quisque pro
 „ suo affectus commodo & ingenio contenderet
 „ legis finem locum non habere. Quin hæc
 „ gula leges ipsas naturales quisque metiri
 „ deret. Divites omnes contenderent: finem
 „ vetitæ fornicationis eorum respectu non con-
 „ sistere, cum habeant, unde & mulieri & fe-
 „ turæ proli providere abunde possint. Liberos
 „ rum hæreticorum lectionem, accessum ad
 „ monasterium, armorum delationem, pompas
 „ rum usum, & plurima alia quisque sibi licita
 „ fore judicaret „ P. Concina Tom. 6. lib. 1.
 Diff. 6. cap. 1, num. 12.